ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบ ตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวนงนภัส ปันเจริญ

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ
รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบ ตำบลชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ (1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศแม่น้ำ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบ ตำบลชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (3) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบ ตำบลชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยวิธีการสุ่มจากจำนวนครัวเรือนทั้งหมดได้จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 160 ครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 271 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมของแม่น้ำ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และใช้สถิติการทดสอบค่าเฉลี่ยสำหรับหลายกลุ่มตัวอย่างใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (analysis of variance : ANOVA)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบ

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ 1) ประชาชนสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแม่น้ำอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยทางสังคมได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพหรือตำแหน่ง และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ตลอดจนปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้และการมีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบ 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบในขั้นตอนการรับรู้สถานการณ์และสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบอยู่ในระดับมาก ในขั้นตอนการวางแผนและการตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบอยู่ในระดับปานกลาง ในขั้นตอนการร่วมปฏิบัติตามโครงการและแผนงานการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบอยู่ในระดับปานกลาง และในขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการสิ่งแวดล้อมสองฝั่งลำน้ำแม่สะลาบก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title People's Participation in Environment Management on Mae Salap River Banks, Chomphu Subdistrict, Saraphi District, Chiang Mai Province

Author Miss Nongnaphat Pancharoen

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisor

Assoc. Prof. Prayad Pandee

ABSTRACT

The objectives of independent study titled people's participating in environmental management at Mae Salap River Banks, Chomphu Sub-district, Saraphi District, Chiang Mai Province were to (1) study people understanding toward water shep ecology (2) study the factors affecting people participating in environmental management at this water shed and (3) study the problems found in people's participating in environmental management at this water shed.

The study employed quantitation methodology and collected the data from 160 purposive samples in total 271 households by using the basic data of the samples, the level of water shed ecology knowledges and people participating in water shed management level, after that descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation and ANOVA (analysis of variance) were used to analyze the data to explain the relationship factors in socio-economic area involves people participation.

From the study, it can concluded as follow, 1) People living a long Mae Salap River have shown their understanding about water shed ecology at the moderate level. 2) The ecology of sex, age, occupation, education, status, living term including economical factors of income and land holding were related to people

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

participating in this environmental management. 3) People participating in environmental management at this water shed was at the high level from situation input and problems process people participating in environmental management at planning and decision process were at the moderate level. In addition, people participating at acting and checking this environmental management were at the moderate level.

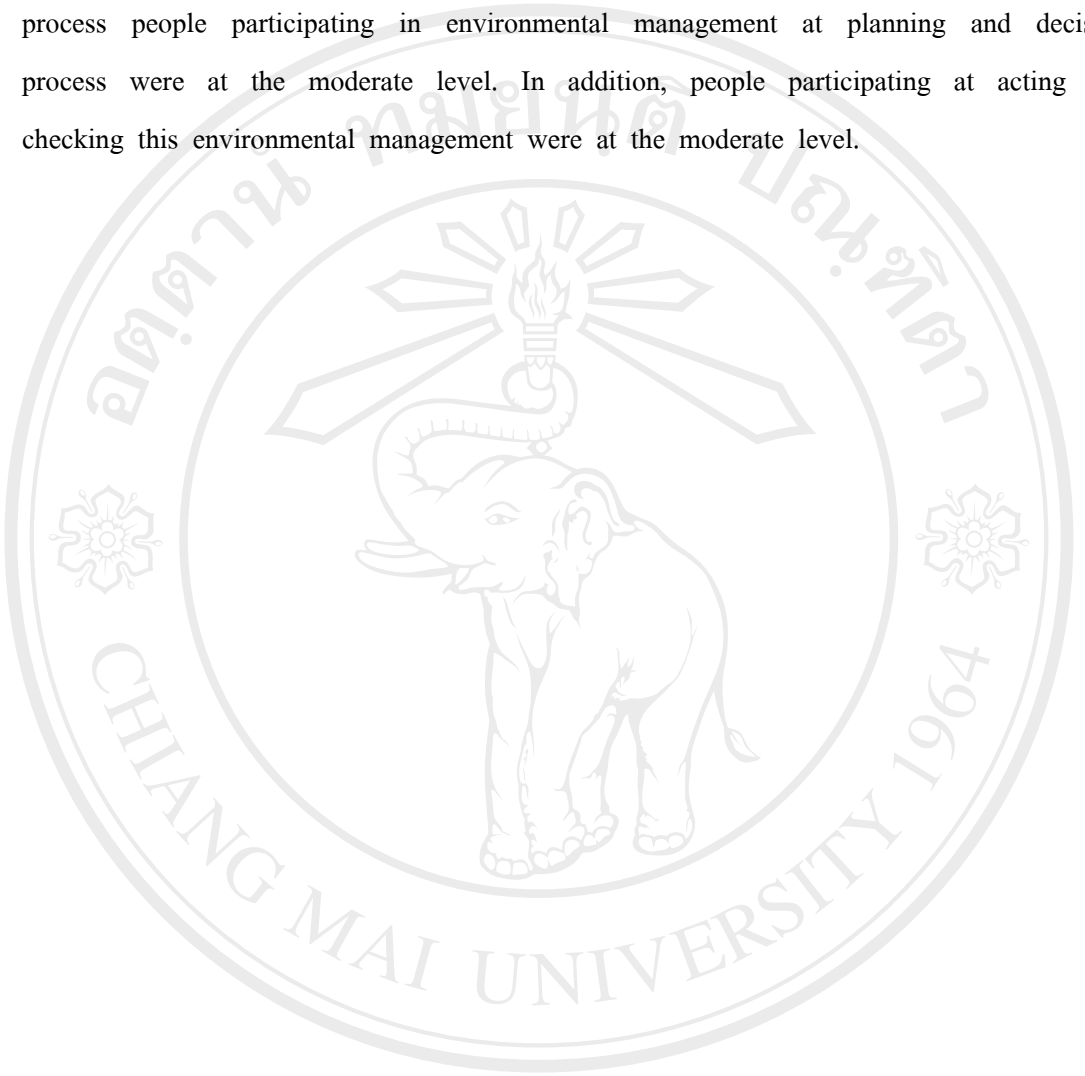

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved